

NOVI

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. R. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu »Novega Domoljuba«, naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu »Novega Domoljuba«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Gospodinj! Ne samo za navadno perilo, ampak tudi za najfinejše tkanine uporabljajte le milo »Gazela«!

LJUDSKI TABOR NA HOMCU

privedi Okrajna kmetijska zveza za kamniški politični okraj na Mali Šmaren, dne 8. septembra ob 3. uri popoldne. Govorita poslanca Strcin in Zebot.

Na Mali Šmaren vsi na Homec!

Po zborovanju sta poslanca volivcem na razpolago za razna vprašanja in pojasnila.

Finančnemu ministru.

Narodni poslanec Franc Smodej je poslal g. finančnemu ministru to-le pismo:
Ljubljana, 27. avgusta 1925.

Spoštovanemu gospodu
dr. M. Stojadinoviću
finančnemu ministru

Belgrad.

Poslanci Jugoslovanskega kluba smo vložili v Narodni Skupščini nujni predlog za hitro pomoč ljudem, ki so bili oškodovani vsled velikih povodnji t. l. v Sloveniji. Določena je bila za nujno pomoč v ta namen za Slovenijo svota 500.000 Din, to je v primeri s škodo, ki jo imajo ljudje, in v primeri s težkim gospodarskim stanjem, v katerem se nahaja prizadeto prebivalstvo, zelo majhna. Dasi je pomoč nujna, ni bila nakazana ljudem do danes niti najmanjša svota, pač pa se neusmiljeno izterjavajo zaostali davki, ki so tako pretirano odmerjeni, da jih prebivalstvo absolutno ne more plačevati. Tudi prebivalstvo, ki je bilo prizadeto ponekod od izredno debele toče, ni prejelo do sedaj niti vinarja odškodnine, dasi je v zelo hudi stiski.

Tekoče leto je prineslo mnogim pokrajinam naše države katastrofalne nesreče vsled povodnji in toče ter je dolžnost vlade, da v takih slučajih nudi prizadetemu prebivalstvu potrebno podporo. V ta namen je bila v dvanajstih sprejeta svota

3.000.000 Din. Ta svota je z ozirom na številne katastrofe v državi tako minimalna, da se ne more smatrati niti za prvo potrebno pomoč, zlasti še radi tega, ker so bili mnogi kraji obiskani od številnih in hudih vremenskih katastrof potem, ko je bila v dvanajstih že sprejeta omenjena svota v svrhu podpore.

Iz omenjenih razlogov prosim gospoda ministra, da blagovoli odrediti, da se določena svota za Slovenijo, namenjena v podporo za vsled vremenskih katastrof oškodovano prebivalstvo nemudoma nakaže in razdeli in da se določi naknadno večja svota za prebivalstvo, ki je bilo oškodovano potem, ko so bile dvanajstine že sprejete.

Pripomnim, da je gospodarski položaj v Sloveniji vsled pretirano visokih, krivično odmerjenih davkov tako obupen, da se prebivalstvo silno zadolžuje in proti v doglednem času gospodarska katastrofa. Zlasti kmetjsko prebivalstvo se zadolžuje, da more odplačevati davke, in bo v dveh do treh letih kmetjski stan popolnoma uničen. Še nikdar, kar pomnijo najstarejši ljudje, ni bil gospodarski položaj Slovenije tako slab in obupen in nikdar se finančna oblast ni tako malo ozirala na dejanske razmere in upravičene pritožbe.

Fiscus brezobzirno in naravnost nespametno odmerja ljudstvu tako ogromne davke, ki jih Slovenija ne zmore. Če gosp. finančni minister ne bo imel dovolj uvidnosti in ne bo napravil konca izžemanju Slovenije po previsokih davkih, bo položoma popolnoma usahnil davčni vir v Sloveniji ter bo fiscus dosegel nasprotno, kar namerava, prebivalstvo bo pa prišlo na beraško palico v pravem pomenu besede. To ni dobro ne za državo, ne za narod, in ne čudite se, gospod minister, ako bo nezadovoljstvo v Sloveniji proti sedanjí vladi naraslo do vrhunca. Ne bi želel tega in zato Vas opozarjam na dejanske razmere in prosim, da se blagovolite o njih sami prepričati.

Sprejmite, gospod minister, izraz mojega odličnega spoštovanja.

Fr. Smodej, narodni poslanec.

Dr. Fr. Kulovec:

Nezaslišana davčna politika v Sloveniji.

Osebná dohodnina.

Na tem mestu smo že mnogokrat opozarjali na neenakost glede raznih davkov, ki jih morajo državljani plačevati v posameznih delih države, še bolj pa smo opozarjali na neenak način iztirjavanja davkov v poedinih delih naše države. Žalibog smo prišli vedno do zaključka, da je Slovenija ena najbolj davčno obremenjenih pokrajin. Pri nas imamo davke, ki jih drugod nimajo in ki silno globoko posegajo v žepe davkoplačevalcev. En tak davek je osebna dohodnina. Na kmetih so v predvojnem času ta davek prav malo poznali. Sedaj po vojni je že skoraj vsak posestnik podvržen temu davku, ki je pa poleg tega z raznimi naredbami zelo zelo drugačen, kakor je bil pred vojno, predružen v škodo davkoplačevalcev. Večkrat smo tudi že tukaj poudarili, da se pri nas mnogo več davkov iztirja, kakor je bilo po državnem proračunu za naše kraje predvideno. Resnica je to, da se po državnem proračunu predvideva samo približna vsota, ki jo država pričakuje od davkoplačevalcev. S vsoto, ki je po državnem proračunu predvidena, hoče zakonodavec nekako očrtati meje, v katerih se naj davčni uradi pri pobiranju davkov gibljejo. Nihče ne misli pri tem, da se morajo davčni uradi ustaviti do vinarja natanko pri vsoti, kakor je po proračunu predvideno. Eno je pa gotovo: proračun je nekaka meja, ki približno določa, koliko letnih dohodkov je državi potrebno.

Ne preko meje!

Kaj sledi iz tega? Povsem jasno je, da so v tem oziru postavljeni tudi za davčno administracijo, t. j. davčne urade meje, v katerih se mora gibati in preko katerih se v znatnejši meri ne sme oddaljiti. To že zaradi tega ne, ker je vendar proračun zakon ki določa, koliko država davkov pričakuje in koliko jih mora pričakovati, da bo

krila svoje potrebe. Proračunski zakon se mora ozirati kolikortoliko na enakomernost obdavčenja v posameznih pokrajinah in na davčno zmoglost davkoplačevalcev. Če pa davčni uradi v eni pokrajini poberejo še enkrat več davkov kakor je po proračunu določeno, se s tem brez dvoma in čisto gotovo oddaljijo od mej, ki jih je postavil proračunski zakon za obdavčenje posameznih pokrajin. To je tako jasno, da temu pač ni treba nič več pristaviti.

Na tem mestu smo pa že, kakor rečeno, nešetok. A poudarili, da so naši davčni uradi v tem oziru tako natančni, tenkovestni in uslužni, da gredo daleko preko mej po proračunu določenih vsot in pobirajo neposrednih davkov v Sloveniji za 40, 50, 60 do 80 odstotkov več. V enem zadnjih »Domoljubov« smo konstatirali, da plača Slovenija samo davkov na poslovni promet, ki vse naše potrebščine, ki jih kupujemo, podraži za 1 odstot., skoraj $\frac{1}{4}$ vsega davka, ki se v državi pobere. Če pomislimo, da je nas v Sloveniji komaj en milijon, vseh prebivalcev pa preko dvanajst milijonov, je na prvi pogled jasno, da je tukaj nekaj, kar nikakor ne more biti v redu. Ko je bil v Davidovičevi vladi Spaho finančni minister, je odkrito izjavil, da je to velikanska krivica. Rekel je: »Ali plačujejo druge pokrajine premalo in Slovenija preveč, ali se pa v Sloveniji ta davek do skrajnosti iztirjuje, v drugih pokrajinah gledajo pa skozi prste.« Dognal je, da je drugo resnično, namreč da v drugih pokrajinah, posebno na jugu iztirjevanje davkov ne prenapenja, ampak so v tem oziru izredno popustljivi. G. Spaho je dognal, da n. pr. veliko trgovsko mesto Skoplje ni plačalo davka na vojni dobiček, ki je bil precej dobičkosen davek, ni tinarja. Ko je nato dr. Spaho kot finančni minister pozval tamošnji davčni urad, da ta davek predpiše in ga iztirja, je pa načelnik davčnega urada odgovoril, da tam sploh nobenega ni, ki bi bil obvezan ta davek plačevati. Priponimo, da je Skoplje mesto največjih trgovcev in eno najbolj prometnih krajev v celi državi in kljub temu načelnik davčne administracije v Skoplju izjavlja, da tam ni nobenega, ki bi moral davek na vojni dobiček plačevati. Ko bi dr. Spaho delj časa ostal finančni minister, bi tamošnje urade že naučil, da niso obvezani samo naši kraji ta davek plačevati, ampak da jih je tudi tam cela vrsta, samo najti jih niso znali ali hoteli.

Čisto upravičeno moramo sklepati, da se tudi pri drugih davkih enako godi. Čisto sigurno se tako godi pri že omenjenem davku na poslovni promet, da ga pri nas najostreje iztirjujejo, tam pa pustijo mnoge v miru, da ga ne plačujejo in tako pride do tega nezasišanega razmerja, da plačamo mi tega davka skoraj celo četrtino. Dr. Spaho je imel čut za pravičnost in enakopravnost, on ne bi hotel tega trpeti in je bil odločen, da napravi v tem oziru red, da razbremeni Slovenijo tega velikanskega davčnega pritiska. V nadomestilo za manjše dohodke v Sloveniji bi pa pritegnil one pokrajine, kjer se je v tem oziru vse drugače postopalo.

»Buddha« čaj na velesajmu - ogledite si H paviljon št. 461—463, 5673

Letos je Slovenija plačala za 27 milijonov dinarjev davka več, kot proračun zahteva.

Pojdimo korak dalje in pogledjmo kakšen je celoten uspeh vseh vplačanih neposrednih davkov pri nas in drugod. Te dni priobčujejo listi uradna poročila finančnega ministrstva o davkih, ki so bili v prvih petih mesecih t. l. vplačani. Te številke so zopet izredno zanimive, pa žalibog zopet prav nič razveseljive za Slovenijo. Tudi te številke naravnost vsiljivo potrjujejo to, kar smo zgoraj zapisali. Poročilo pravi, da je Slovenija plačala za prvih pet mesecev 56 in pol milijona dinarjev neposrednih davkov. Po proračunu je država pričakovala, da bo Slovenija plačala 29 milijonov dinarjev davkov. Sedaj pa vzemite številke in jih primerjajte. Ali pomeni proračun sploh še kako mero za pobiranje davkov, če je tukaj prekoračena po proračunu določena mera skorej za 100 odstot.? Čemu imamo potem še proračune, če se tako dela? Ali se pa tudi povsod tako dela? Navedli bomo številke. Za Srbijo in Črnogoro je bilo za to dobo predvidenih po proračunu nekaj nad 71 milijonov dinarjev. Koliko so pa dejansko vplačali v Srbiji in Črnogori? Samo nekaj nad 60 milijonov dinarjev. Mi navajamo tukaj številke, ki same dovolj jasno govore in nam jih ni treba še posebej razlagati. Če bi jih pa hoteli razlagati, smo prepričani, da nam tega ne bi po novem tiskovnem zakonu dopustili. Vsak ima glavo in vsak lahko razmišlja in na vse strani primerja.

Okrožnica finančnega delegata dr. Šavnika.

Najlepše je pa sedaj sledeče: Pred par tedni je izdal delegat finančnega ministra v Ljubljani g. dr. Šavnik okrožnico na vse davčne urade in jim naznanja, da je Slovenija še vrhu tega, da je plačala tako velike vsote — skoraj še enkrat več kakor proračun določa — na dolgu na zaostalih davkih še približno 76 milijonov dinarjev. To je grozovita vsota. Odkod ta vsota? Kako je to mogoče, da bi bila Slovenija kljub temu, da so pri nas redni plačniki s toliko vsoto na dolgu? Na kakšen način pridemo do te vsote? Tudi o tej stvari ne moremo dolgo premišljati, ker bi bilo zopet nevarno, da ne pridemo v nasprotje z novim tiskovnim zakonom. Gotovo je to, da g. delegat dr. Šavnik trdi in naznanja, da hoče te davke tudi z vso podjetnostjo, energijo in, da se milo izražamo, nepopustljivostjo iztirjati. Prav pošteno kara davčne urade, da so bili preveč popustljivi in jih poziva, da se morajo škandalozni zaostanki najenergičnejše iztirjati. Davčnim uradnikom kliče v spomin določila novega uradniškega zakona, ki imajo precej hude posledice za uradnika, če se ne bi povsem klonil navodilom predstojnikov. Pri 20 davčnih uradih je gospod delegat poklical vse uradnike z dopusta, da morejo takoj začeti z novim delom, da iztirjajo to velikansko vsoto od ljudi. Gospod delegat zahteva v okrožnici, da se eksekucije dejansko izvršujejo in če potreba naj se pristopi tudi k žepnemu rubežu. Končno pravi go-

Poslušaj, bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in ima prijeten vonj, se mora prati vedno le z »GAZELA« milom, ki je najboljši domači izdelek.

GAZELA MILO

spod delegat, da so dosedanje davčne olajšave šle preko mere in da tega dalje ne more trpeti.

Pozivamo vlado in njeno večino!

V bistvenih točkah smo podali navodila gospoda delegata dr. Šavnika, ki jih je dal vsem podrejenim davčnim uradam v Sloveniji. Ljudje božji, mislimo, da ste ta navodila razumeli in da jih boste tudi kmalu v vsej ostroosti občutili. Mi se ne moremo na tem mestu toliko baviti z delegatom dr. Šavnikom, — če bi se tudi hoteli, se radi novega tiskovnega zakona ne bi smeli — za nas je tukaj vlada, ki nosi odgovornost za gospodarsko politiko v državi. Do julija smo imeli naše liberalce v vladi, ki so glasovali za vse davke in ki so bili odgovorni za vso davčno upravo in za način iztirjavanja davkov. Sedaj imamo vlado, ki je sestavljena iz radikalov in radičevcev. Vladna večina sestoji iz srbskih radikalov, hrvatskih radičevcev in slovenskih pucljevcev in prepeluhovcev. Ti možje nosijo vso odgovornost za delo vlade in za način kako vladajo državo. Ti možje bi sicer radi odgovornost otrsli od sebe, pa ne bo šlo. Vlada nosi vso odgovornost in tisti, ki jo podpirajo. To je tako jasno, da je vsak ugovor in prigovor proti temu otročji in bedast. Če nočejo odgovornosti nositi, pa naj vlado vržejo ali pa gredo v opozicijo. Ta nova vlada in vladna večina, sestojča iz zgoraj omenjenih ljudi, je prvič vpeljala s svojim glasovanjem za dvanajstine 30. julija t. l. vse davke, ki jih imamo sedaj in ki jih moramo plačevati. In drugič je odgovorna za vse kar se glede pobiranja davkov pri nas počenja. V vladi sedi tudi Hrvat Radičev prista Neudorfer kot podtajnik v finančnem ministru. Nam se silno čudno zli, kako so se mogli liberalci in pa Pucljev »Kmetijski list« zgražati nad okrožnico delegata dr. Šavnika. Ali niso imeli liberalci, ko so bili v vladi in sedaj naši samostojneži in prepeluhovci, ki so tudi v vladni večini dovolj priložnosti, da to stanje izpreme? Finančni minister, ki je član vlade in zaupnik večine v finančnem ministru, more z enim samim migljajem vse to odpraviti. Zakaj tega ne store? Zakaj člani vladne večine tega ne zahtevajo? Zakaj se zgražajo samo v listih, ko vendar oni vladajo in so za vse odgovorni kar vlada dela. »Kmetijski list« je večkrat pisal za časa Davidovičeve vlade sledeče: »Vlada vse more.« Če vlada vse more in to je res, da vlada, dokler jo njena večina podpira, res vse more, potem na delo in odpravite krivice! Pred slovenskim ljudstvom nosite vi vso odgovornost za to velikansko davčno krivico, ki se slovenskemu ljudstvu godi. Ali se je le en sam davek odpravil ali znižal odkar imamo to slavno takozvano kmetjsko vlado? Ne samo, da se ni odpravil, ta vlada je dala slovenskemu ljudstvu odgovor okrožnici g. delegata dr. Šavnika, ki pravi, da ni dovolj, če smo plačali še enkrat toliko neposrednih davkov kot proračun določa, ampak imamo še 76 milijonov dinarjev zaostankov in da moramo tudi to brezobzirno poravnati. Ali ne bi bilo bolj pametno, da bi se g. Radič in g. Pucelj brigala kot člana vladne večine za te neznošne rane, kakor da govorita in govorita in go-

vorita in ne vidita drugega kakor klerikalizem, g. Radič pa menda samo kranjske »popove«. Radič govori že 80 let in kaj ima hrvatski narod od njega. Mislimo, da bodo slovenski kmetje razodni dovolj, da bodo znali to nezmerno govorjenje pravilno preneti in delovanje g. Radiča primerno omejiti na meje, kjer je 80 let jezično telovadil t. j. na Hrvatsko, Iz vsega tega pa zopet tako jasno sledi kot beli dan, da tako dolgo ne bo bolje za nas, dokler ne bomo imeli na svoji zemlji tudi sami kaj besede in bomo sami sebi davke predpisovali in z njimi upravljali.

Kmetjski tabor v Dravljah.

Okrajna kmetjska zveza za ljubljansko okolico je sklicala za nedeljo dne 23. avgusta kmetjski tabor v Dravljah nad Ljubljano. Shoda so se udeležili kmetje od blizu in daleč, tako da se je nabrala tisočglava množica.

Shod je otvoril načelnik okrajne Kmetjske zveze g. Izidor Florjančič, predsedoval pa je g. Babnik iz St. Vida nad Ljubljano.

Prvi poročevalec

poslanec Brodar

je v svojem govoru orisal položaj slovenskega naroda v naši državi, ostro obsodil krivice, ki se mu gode na kulturnem in gospodarskem polju, zlasti pa z nalaganjem neznosnih davčnih bremen, ki vodijo do uničenja kmetjskega in drugih produktivnih stanov. Med viharnim pritrjevanjem množice je pokazal na centralistične krivice, ki so omogočili in še omogočajo, da centralizem vihti svoj bič nad slovenskim narodom in preganja svojemu narodu zveste sinove po navodilu našega štajerskega samostojnega demokrata, da je treba Slovence finančno uničiti, pa bodo padli na kolena kakor Radič.

Znano je na kak način in s kakimi sredstvi sta pri volitvah zmagala Pašič in Pribičević. Kljub tej »zmagi« bi bila moralna PP vlada pasti, če bi bila potrdila mandate Radičevih poslancev. Radič se je rešil s tem, da je dezertiral od svojih zaveznikov v parlamentu, preklical ves svoj program poteptal vso svojo dotedanjo politiko in z razvito nastavo prešel v centralističen tabor. Radič ni le začasno zapustil svojega programa, ampak ga je popolnoma zatajil, se mu odrekel in golo in boso stranko pozval v vlado.

Krepko je ožigosal nestalnost SKS, ki je bila razredna, stanovska kmetjska stranka, sedaj pa je združena z bivšim voditeljem socialističnega delavstva. S primernim dovtipom je govornik slikal Pucljevo presedlanje od centralizma k avtonomiji in narobe in Pucljevo selitev v parlamentu iz kluba v klub, od srbskih zemljoradnikov, v vlado, v neodvisen klub, potem zopet k zemljoradnikom in nazadnje k Radiču. Tudi na račun Prepeluhove »doslednosti in načelnosti« so se zborovalci prijetno zabavali.

Poslanec Smodej

je orisal politični razvoj od zadnjih volitev. Težišče političnega razvoja je bilo v

borbi med nacionalnim blokom in blokom narodnega sporazuma in ljudske demokracije. Kar je prej preklinjal, zdaj blagoslavlja; prej s Slovensko ljudsko stranko ni bil zadovoljen, ker ona pod spravnim in previdnim vodstvom dr. Korošca ni hotela slediti njegovim vrtoglavih ekstremnostim v zagato, iz katere ni več izhoda, sedaj pa ji napoveduje boj, ker mu noče slediti in izvršiti sramotne kapitulacije. V Sloveniji je dobil Radič nove zaveznike v tistih, ki jim ne gre za korist in bodočnost svojega naroda, marveč iščejo zase skromne drobtine. Ti skušajo sedaj dokazovati, kako potrebno bi bilo, da bi Slovenska ljudska stranka zamenjala program sporazuma na podlagi avtonomistične ureditve države s programom Radičeve kapitulacije, češ da bi s takim korakom Sloveniji koristile. Vprašam Vas, je dejal govornik, ali bo zaradi Radičeve kapitulacije en hrvatski kmet plačal le en vinar manj previsoko odmerjenih davkov? Ali si bo slovenski davkoplačevalec le za trenotek oddahnil, ker je posl. Puclj zapustil slovensko fronto in prešel pod Radičevo okrilje? Ravnokar smo čuli, da mora davčna oblast izterjati iz uboženih in izmoghganih davkoplačevalcev 28 milijonov dinarjev na zaostalih davkih. So to uspehi in koristi lažisporazuma? Ta kapitulacijska agitacija strančic, ki se skoro vsako leto prelevijo, nima drugega namena in pomena, kakor odvrniti pozornost od lastnega programolomstva in naj služil zgolj za figovo pero lastnim dejanjem, je zgolj agitacijsko sredstvo tistih, ki so jim programi samo vol. gesla in pol. sredstvo. Saj se je Radič hvalil, da je s svojim programom svoj narod samo varal, da bi ubil avstrijkanstvo in »klerikalizem« med Hrvati. V taki nezdravi politični atmosferi, ko se poveljuje politična nepoštenost, hvali programatično varanje ljudstva, se predstavlja kapitulacija načel kot sporazum in včasih potrebna evolucija strankinih programov zamenjava s političnim salto mortale, se Slovenska ljudska stranka blagodejno odraža kakor zelena oaza v saharški puščavi. V tem času, ko se postavljajo na glavo načela politične morale, je dvakrat potrebno, da držimo kvišku zastavo politične poštenosti, resnice in pravice, kar je in mora biti program na večnoveljavnih idealih krščanske etike. Če nas radi tega imenujejo klerikalce, smo na tak »klerikalizem« ponosni in si bodo ob njem razbili glavo, ki ga naskakujejo. Mi smo bili in smo za sporazum, za resničen sporazum, odklanjamo pa sramotno kapitulacijo. Na limanice, ki so jih prav nerodno postavili slovenskemu narodu, naše ljudstvo ne bo šlo. Z zaželjeno kapitulacijo našega naroda hočejo doseči samo to, da bi poskrili svoje politične grehe in da bi mi priznali in potrdili posledice

NOVICAR

d Fantovski tabor za ribniško dekanijo se vrši dne 8. septembra na Mali Smaren pop. ob dveh pri Novi Štifti s sledečim sporedom: 1. Ob dveh pete litanije Matere božje. 2. Cerkveni govor. 3. Govor za fante pred cerkvijo pod lipo. (Govori Fr. Terseglav.) Med posameznimi govori igra godba od Nove Štife. Petja in govorov posameznih fantov, izobraženih in preprostih, ne bo manjkalo. Vabimo prav vse dobromisleče fante, da pridejo k Materi božji, da se versko poživijo! Fantje, kosajte se med seboj, iz katere vasi vas bo več! Poagitirajte za obilno udeležbo! Na veselo svidenje!

d Izjava. Glasom »Narodnega dnevnika« z dne 24. avg. t. l. št. 169 je izjavil Stefan Radič: »V Sloveniji je morda od 100 duhovnikov eden dober ali pa ne.« Na to izjavljala duhovščina cerkniške dekanije: Od človeka, ki je svetovno znan po nestalnosti svojih načel, nismo nikdar pričakovali drugačne sodbe o slovenski duhovščini, ki si prizadeva dosledno po jasnih in vsemu svetu znanih načelih koristiti svojemu narodu. — Jožef Juvanc, dekan, Viktor Turk, Josip Šiška, Josip Košiček, Kanduč, V. Švigelj, Fran Lovšin, Janez Pucelj, Matej Ježek, A. Wester, Hafner, A. Črnugelj.

d Opozorilo dopisnikom. Ker bo urednik »Domoljuba« cel mesec september odsoten, se opozarjajo dopisniki, da ne pošiljajo dopisov na njegov osebni naslov.

d Današnji številki »Domoljuba« je priloženo štiri strani »Domoljubovih slik«.

d Kam greš v nedeljo 6. septembra? I, saj veš, v Guncelje, kjer priredi prostov. gasilno društvo veliko javno tombolo z vrednostnimi dobitki od 100 — 300 Din. Tombolske tablice po 2 Din se dobijo na veseličnem prostoru, kjer bo preskrbljeno tudi za jedilo in pijačo. V nedeljo popoldne torej vsi v Guncelje pri Št. Vidu n. Ljublj.

d Občinam kočevskega okraja! Podružnica »Zupanske zveze« za kočevski, ribniški in velikolaški sod. okraj ima svoj občni zbor v Ribnici (Društveni dom) v

centralističnega zla, poljubili šibo, odobrili izžemanje našega naroda z oderušskimi davki za nazaj in naprej in se prostovoljno odrekli enakopravnosti in pravicam svojega naroda in to celo brez vsake realne kompenzacije, zgolj za prazno besedo lažnivega sporazuma. Tako za naš narod pogubno politiko prepuščamo političnim frazerjem, ki drugače mislijo kakor govore, ki drugače delajo kakor prej obljubljajo, ki so postali sebi in svojemu narodu nezvesti!

Zborovalci so z viharnim odobravanjem pazljivo sledili izvajanju posl. Smodeja in z burnimi pritrditvami odobrili politiko Jugoslovanskega kluba. Tabor v Dravljah je bil sijajna manifestacija za Slov. ljudsko stranko in dokaz, kako zdravo, trezno in pošteno misli slovensko ljudstvo.

torek, na Mali Smaren, dne 8. sept. t. l. Ker gre za poglobitev in vsestransko razširjenje organizacije, vabimo, da se tega občnega zbora udeležijo polnoštevilno ne le odborniki, temveč tudi drugi občinski zastopniki, ki še niso včlanjeni v »Županski zvezi«. Organizacija je nujna stvar. Zborovanja se udeležijo tudi zastopnik glav. odbora iz Ljubljane. — »Žup. zveza«.

d Na občnem zboru podruž. SDZ za ribniški okraj dne 23. avg. je bil izvoljen sledeči novi odbor: Češarek Jože, preds., Fric Fr., podpreds., Arko Jože, tajnik, Mate Fr., blag., Vesel Peter, knjiž.

d Katoliški šhod za vso Nemčijo je zboroval v Stuttgartu. Shodu predseduje knez Löwenstein. Prisostvuje tudi papežev nuncij Parcelli in bivši ministrski predsednik dr. Marx, ki vodi šolski odsek. Dr. Marx je rekel na zborovanju tega odseka: »Pravice staršev in Cerkve do vzgoje otrok stoji enakopravno poleg pravic države. Državnega monopola na šolstvo katoliki ne moremo priznati. Mi stojimo na stališču svobodne šole. Zato zahtevamo za katoliško prebivalstvo svoboden razvoj zasebnih šol. Demokratična država ne sme varovati le narodnih, ampak mora štiti tudi verske manjšine. Naš cilj ni cerkveno šolsko nadzorstvo, moramo pa najti pot, da se zagotovi veri njeno mesto v šoli.«

d Loterija v Št. Vidu pri Stični. Zrebanje se vrši nepreklicno 8. septembra ob 3. uri popoldne v društvenem Domu pod državnim nadzorstvom. Ker dobiva loterij. odbor iz vseh krajev poročila o veliki udeležbi, bo isti dan razstava vseh dobitkov v novem Domu, kjer se bodo prodajale tudi srečke do ure dviganja. Obenem si bodo gostje ogledali lahko tudi novi Dom. Pridite! Poskrbljeno bo tudi za postrežbo z mrlzimi jedili.

d Ženska kot državni pravdnik. V Sarajevu je pri sodni razpravi nastopila dne t. m. gospodična dr. Iličeva kot državni pravdnik. To je prvi državni pravdnik v kijklji v Jugoslaviji.

d Vile odnesle otroka. Zakoncema Šutala v Burmi v Srbiji je te dni nenadoma zmanjkalo dete iz zibelke. Iskali so ga povsod, a zaman. Čez tri dni pa so našli dete ob gorskem potočku — veselo in zdravo, dasi tri dni ni dobilo materine hrane. Ljudstvo si sedaj pripoveduje, da je bila dete odnesla vila in ga hranila.

d Za sestrično čast. Mika Jovičić, delavec v tobačni tovarni v Banja luki, oženjen in oče več otrok, je sklenil nedovoljeno znanje z mladim dekletom. O tem je zvedela njegova žena Milena, ki je obvestila svoja brata. Leta sta takoj sklenila maščevati čast svoje edine sestre. Počkala sta Miko v mestnem parku in ko je prišel, mu je mlajši brat, aktiven narednik, zabodel bajonet v srce. Jovičić je na mestu izdihnil.

d Strela je udarila v torek 25. avg. zgodaj zjutraj med hudo nevihto in moč-

nim nalivom v Šimencov hram v Osenci pri Teharjih. Hram je bil takoj ves v plamenu. Ko so prišli ljudje do njega, je že pogorel. Skoda je velika.

d Strela je dne 23. avg. zjutraj med pridigo udarila v zvonik romarske cerkve sv. Uršule pri Slov. Gradcu. Cerkev je bila polna vernikov. V cerkvi je nastala velika panika. Ker je bil strelovod slab, je iskra švignila v zakristijo, a k sreči ni nikogar zadela.

d Automobil je povozil v noči od nedelje na ponedeljek biv. posestnika Jurija Zorec s Toškega čela. Kako se je zgodila nesreča, še ni ugotovljeno. Povoženi je bil zelo razmesarjen.

d S sekiro po glavi je dvakrat udarila gospa Habičeva strojnika Fran Forštnariča, ki je pridivjal v njeno stanovanje in se začel pretepati z njo. Habičeve poškodbe so zelo težke.

d Zopet trgovec z dekleti v Zagrebu. V Zagrebu so včeraj aretirali natakarja Herniča, ki je hotel neko dekle, katero je v to svrhu opijanil z opijem, oddati v javno hišo v Bosni. Hernič je imel radi enakega zločina že lani opraviti z oblastmi.

d Nadzorstvo nad poselskimi zavodi v Zagrebu. Ker se je povodom zadnjega zvodniškega procesa v zavodu dokazalo, da se v teh zavodih nabirajo dekleta za javne hiše, je prevzel sedaj nadzorstvo nad njimi npravstveni policijski urad. Izšla je odredba, glasom katere smejo dekleta v teh zavodih ostati samo po osem dni; ako v tem času ne najdejo službe, jih po odgonu pošljejo v domovno občino.

d Toča. Iz Sv. Križa pri Kostanjevici nam poročajo: Že večkrat se je letos nad nami pripravljala huda ura, pa nam je še prizanesla. V nedeljo, 23. avgusta pa so se okoli poldnavajstih naenkrat zopet začeli zbirati nad nami črni, grozeči oblaki. Okoli poldne pa se med strašnim nalivom in viharjem usuje toča, da bi jo ponekod lahko nabrali na mernike. Pobila je največ po vinogradih, po nekaterih precej, po drugih pa skoraj vse. Najbolj prizadete gorice so: Starigrad, Bočje, Dol, Banovec, Gradišček in Dol. Brezovice. Kar ni vzela že prej plesnoba in palež na grozdju, to je vzela toča. In pri nas v gorski in vinorodni župniji mora kmet ravno za vinograde največ potrošiti in izdati, pa je tudi vino skoraj edini pridelek. Prav bi bilo, da bi vlada odpisala že itak revnim in zadolženim ljudem nekaj davka in jim dala podporo. — V noči od ponedeljka do torka pa je bliskalo in treskalo zopet, kakor bi bil sodni dan.

d Strašna nevihta je pretekli teden divjala po Bački. Velesejem v Subotici, ki je bil komaj otvorjen, je uničen. Skoda je ogromna.

Opozarjamo na današnji oglas tvrdke F. Meršol nasl. L. Avčin & St. Gerlovič.

KUPI in bodeš vsakemu priporočal tvrdko

Lenasi & Gerkman Ljubljana

Tu se dobi najboljše sukno, kamgarn, ševit za moške in ženske obleke. — Vedno najnovije rute, šerpe itd. — Solid. postrežba ter nizke cene.

SIRON · DOMOVINE

POLITIČNI · ZAPISKI

POZOR! Ko prideš k žrebanju loterije v Št. Vid pri Stični, lahko zadeneš lepega konja. Zato te opozarjamo, da kupiš železniški vozni listek le do Št. Vida, ker te lahko domov ponese konj, ki ga morebiti dobiš, ako kupiš srečko loterije doljenjskega Št. Vida. Srečka stane le 5 Din! Kupite srečke!

D. M. V POLJU.

Pri nas se vršijo 13. t. m., to je drugo nedeljo občinske volitve. Prejšnji odbor je bil razpuščen tako kot jih je bilo nešteto drugih, kjer je bila večina naših odbornikov. Sedanji gerentski svet je bil postavljen iz samih nasprotnikov, le eden je pristal SLS. Na interpelacijo naših poslancev v parlamentu so bile takoj razpisane nove volitve. Strank ozir. list je potrjenih pet, ki se vrstijo v sledečem redu. Prva se imenuje gospodarska, ki sestoji iz obrtnikov, večinoma gostilničarjev ter večjih posestnikov. Je mešana lista pristašev SLS in samostojnežev. Vendar pa je na listi nekaj naših odličnih mož. Druga lista je komunistično-delavska. Te ne bo volil noben naš človek. Tretja je naša Delavska zveza. Peta je SLS kmetijska lista. Ta je sestavljena iz vseh stanov in ji stojijo na čelu sami bivši odborniki. Ker je bilo toliko hrupa proti njim, so s tem pokazali, da jih razno govorjenje ni zadelo in da so nedolžni. Škoda samo, da se cela zadeva pred sodnijo ne bo rešila pred volitvami. Vendar pa je gotovo, da bodo vsi obrekovalci dobili plačilo. Predvsem pa so na listi odločni nasprotniki načrta za zidavo šole, ki bi se imela zgraditi. Zato je za odločne naše kmetijske pristaše edino ta lista prava. Vendar pa glas vržen v prvo skrinjico tudi ne bo vržen stran. Predvsem je pa dolžnost vsakega posestnika, da se volitve gotovo udeleži in pomaga spraviti tudi nezavedne na volišča, ki bodo v šoli pri D. M. v Polju in v šoli v Zaglu tako kot pri bivših občinskih volitvah.

ŠT. VID PRI STIČNI.

Zapustil nas je preč. gosp. Albin Gnidovec, kaplan in se preselil s preč. gospodom Omanom v daljno Ameriko. Komaj dve leti tukajšnjega bivanja si je pridobil srea vseh faranov. Koliko se je trudil in delal pri zgradbi novega katoliškega doma v Št. Vidu. Vsem nam je hudo po njem.

OSILNICA.

Na občini se morajo stranke varovati, da ne plačujejo prevelikih kolekov. Ze par slučajev smo našli, da je stranka za ček plačala 5 Din mesto 50 par. To je tajnikova stvar, da zakon pogleda. — Enako ne sme županstvo strank šikanirati s obsodbami. Pri županstvu se poizkusi samo poravnava. Sodne pravice županstvo zaenkrat še nima. — Še nekaj: Če so napredni gospodarji res prihranili občini 90.000 kron, jim mi dovolimo, da si z njimi takrpajo lastne žepce, ker so nekateri izmed njih zelo potrebni, čeprav se štejejo k naprednim gospodarjem.

SMARJETA PRI NOVEM MESTU.

(Sola.)

Letos po Veliki noči smo dobili novega šolskega upravitelja v osebi Jožeta Spenko. Ta mož je nasprotnik posravnja »Hvaljen Jezus« in ga je v svojem rasredu odpravil. Poskrbeli bomo, da se bo s tem gospodom popečala tudi šolska oblast.

IZ ŠT JAKOBA OB SAVI.

Župan za občino Podgorico gosp. Ivan Sojer (SLS) je bil od velikega župana odstavljen. Za gerenta je postavljen g. Valentin Janežič iz Poštate (SKS), v svet pa so postavljeni štiri pristaše SKS. Iz tega je razvidno, kakaj pravzaprav gre. Novi gerent je bil slovesno ustoličen 25. t. m. Strežali so topli in sami g. Pirnatov sta se prišli k

slavnosti. Ali ni veselje prezgodnje? Morda se v kratkem oglasi jih sto, Jurčkov nam Tine županil ne bo!

KRAŠNJA.

(Občinske volitve.)

V občinskih volitvah je SLS sijajno zmagala. Le malo je manjkalo, pa bi bili nasprotniki dobili samo dva odbornika; tako pa jih imajo tri, SLS pa šest odbornikov. K lepemu vspehu je pripomogel tudi javni shod SLS, ki se je vršil 2. avgusta. Na tem shodu sta dobila primeren odgovor Štrukelj in Germek. Germek je rekel na tem shodu, da bo tedaj v cerkev hodil, kadar bo maša slovenska. Ljudje so se mu smejali. — Te dni se je preselil odtod na Ježico učitelj Germek. Moš je hud nasprotnik SLS in se je vedno srdito boril proti nji, pa bres posebnega vpeha, kar dokazujejo obě volitve, ki so se vršile tik pred njegovim odhodom. Gospodu Germeku privoščimo na Ježici vse dobro, posebno miru in pokoja. Najbolje stori, ako pusti politiko v miru. Na Ježici so tla še manj ugodna kakor v Krašnji. Žerjavova politična veljava je na Ježici še manjša; pa že v Krašnji je ni nič. — V noči od 16. na 17. avg. so nekateri po Krašnji vprisori velik dirindaj, ki je trajal do pol 6. zjutraj. Nad vse žalostno je bil pogled, ko je jutranje solnce posvetilo v strašno skrokane obraze. Zares žalostno je, da se dobijo starši, ki dopustijo svojim otrokom, zlasti hčeram, celo noč prekrokat. Strašno odgovornost pred večnim sodnikom si nakopavajo taki starši.

BRUSNICE.

Dne 12. septembra t. l. se vrši v Velikih Brusnicah običajen sejem za vsakovrstno živino. Ker bo kupcev gotovo prišlo veliko, zato se vabijo poleg tujcev tudi domačini, da tudi oni prikeno živino na brusniški sejem, posebno pa še sedaj, ko ga oskrbuje občina sama, kakaj če bi imela občina le zgube in same stroške z njim, potem ne bo kazalo občini drugega, kakor da ga uniči. To raj občani iz Brusnic, zdramite se in prikenite živino v velikem številu, če hočete še obdržati v Velikih Brusnicah sejem.

IZ RZISKE OBČINE.

V nedeljo, dne 13. sept. imamo tukaj občinske volitve. Skrinjic bo pet. Prva je liberalna. Prva je pa zato, ker je vlagatelj liste prespal noč na okrajnem glavarstvu, da je tako mogel vložiti liberalno listo kot prvo. Volilci! Vsi veste, kaj pomeni Žerjavova stranka, stranka centralizma in orjuncjev. Zato pojdite vsi gotovo voliti. Agitirajte pri neodločenih volilcih. Vsak volivec naj se zaveda svoje dolžnosti. Tudi slabo vreme Vas ne sme zadržati doma. Skrinjica naše SLS je druga. Kolikor več odbornikov bo, toliko več Vaših zagovornikov. Kdor naših mislišenikov ne gre volit, podpre Žerjavovce in Pučjevce. Zato volilci, bodite zavedni! Krogljico v drugo skrinjico!

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačevine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Hočevarjeva aromatična železnata tinktura

najboljše zdravilo zoper slabo prebavo, slabokrvnost in oslabeledost vsake vrste. 1/1 steklenica 20 Din.

Po pošti od 3 steklenice dalje z navodilom.

Sadnikarjev zdravilni prašek zoper obolenje prašičev

Tisočkrat izborno preiskujen! Zavoj 12 Din z navodilom in opisom rdečice. Pošiljam poštnine prosto. Za vse moje izdelke zahvale na razpolago!

Izdeluje in razpošilja samo:

Lekarna pri angelju varhu **Mr. St. Močvar,**

V zalogi so vse zdravila na živino! **Vrhnika.**

p Poslanec Brodar bo porabil parlamentarne počitnice, da kar največ stopi pred svoje volivce ter jim poroča. Zato bo imel shode v tem-le redu: v nedeljo, dne 6. septembra v Škofji Loki v Društvenem domu ob 9 dop., v Sori ob 3 pop., v Ratečah ob 6 popoldne. — V torek, 8. sept. zjutraj v Selcah, popoldne v Železnikih. — V nedeljo, 20. septembra zjutraj v Gorenji vasi, popoldne v Poljanah. — V nedeljo, 27. septembra zjutraj v Predvoru, popoldne v Predoslju. — V nedeljo, 4. oktobra zjutraj v Podbrezju, popoldne v Kovorju. — V nedeljo, 11. oktobra zjutraj v Smedniku, ob 11 dop. v Mavčičah, ob 3 pop. na Bregu. — V Senčurju, Velesovem in Cerkljah so shodi že bili. Natančneje bode poročali lepaki. Zaupniki KZ naj pravčasno vse pripravijo ter agitirajo za množestveno udeležbo. — Načelstvo KZ v Kranju.

p Sijajna zmaga SLS. Pri občinskih volitvah v Loki pri Zidanem mostu, ki so se vršile v nedeljo dne 23. t. m., je dobila lista Slov. ljudske stranke 205 glasov in 17 odbornikov, vsi združeni nasprotniki pa 96 glasov in 8 odbornikov. Od zadnjih občinskih volitev je SLS sijajno napredovala, vsi nasprotniki pa nazadovali.

p Pašič se je malo okrepčal in odšel s Češkega v francosko kopališče Evian les Bains.

p Radičeva stranka je imela 27. t. m. v Zagrebu svoj zbor. Posvetovanje in sklepi so bili strogo tajni. Pa menda razen poročil ministrov in pritožb poslancev, ki so krepko povedali kako raste nezadovoljstvo med narodom, ni bilo nič posebnega. Po konferenci se je minister Pavle Radič peljal h kralju na Bled.

p Radičevo polomijo na Krškem polju lepo opisuje očitavec v zagrebških »Seljačkih novinah« tako-le: Bil sem v Krškem in sem se vrnil zelo vesel. Kmetje so se zabavali, ploskali in peli in se razgovarjali o svojih poslih. Sedeli so poleg šotorov, kjer je bilo naprodaj dobro pivo in pečenka — porcija po 5 Din. Za Štefana Radiča je bil pripravljen govorniški oder. On je šel gori in začel govoriti, toda nikogar ni bilo, da bi ga poslušal. Kmetje so lepo sedeli pri mizah, jeli in pili, se smejali in poslušali poskočno harmoniko in se niso brigali za Radiča. Ubogi slovenski centralist Pučelj je bil v sto škripcih. Glej, glej! že hiti on, in skoči nekaj njegovih ljudi, da zbero nekaj nad sto slovenskih kmetov in jih privlečejo k govorniškemu odru. Mislijo ljudje: pa pojdimo, da bomo videli in slišali še to. In ubogi Radič ni vedel, kaj bi, kako bi. On ve dobro, kaj želi slovensko srce. Radič hoče to srce pridobiti zase, toda z vidovdansko centralistično politiko to ne gre. Pot stopi ubogemu Radiču na čelo. Končno se mož spomni svoje stare lajne in — udri po slovenskih duhovnikih! Radič pripoveduje, da je od sto slovenskih duhovnikov komaj eden dober in zato kmetje ne smejo tmeti duhovnikov za sve-

tovalce. Komaj je Radić to izgovoril, že zakliče nekdo: »Živela slovenska duhovščina!« Stefanu se zaplete jezik in mož pomomlja: »E, pa živjela vam«. Sedaj udari po Korošču, ker ta ne hvali lažisporazuma. »Mi smo se sporazumeli s Srbi esmo za to, da bo vam Slovencem dobro,« pravi Stefan, toda smeh, buren smeh mu odgovarja vse naokoli. Ko Radić vidi, da se tudi to ne prime, napade Orle. Toda zopet mu nekdo ugovarja, da je Orlov v Sloveniji več kot Sokolov. Radić je na ta klic napravil obraz na smeh in začel: »Pa pustite dragi bratje vse to, vi niste niti Orli niti Sokoli. Vi ste golobi. Cujte me torej, moji dragi golobčki... in zopet smeh. Med tem v bližini zaigra harmonika in večina slovenskih kmetov se obrne v tisto smer, tudi nekateri Hrvati gredo z njimi in Radić ostane skoro sam. Tedaj ga nekdo od njegovih prijateljev pocukne za suknjo, da naj konča. In Radić se je vsedel v auto in se odpeljal v Zagreb. Sele ko je Radić s svojim radikalskim spremstvom (z njim sta bila dr. Laza Marković in dr. Peleš) odšel, se je začelo veselje. Po polju je orilo petje in godba in vzkliki Hrvatom in dr. Korošču — a Stefana se nihče ni spomnil.

p Radić na Krškem polju. Dne 23. avgusta smo imeli čast videti tega gospoda. Pa po pravici povedano: Če bi ne bila ljudi pritegnila razstava živine in dirka, bi bil Radić z gg. Puceljem in Prepeluhom tako uvaževani kakor vrabci v meji. D a je bila zbrana velika množica ljudi, to se ne da zanikati, toda bodi povdarjeno še enkrat: Če so Hrvatje prišli radi Radića — in vemo da vsi niso — Slovenci pa prav gotovo radi Rodiča nismo šli od doma. V toliko so združeni samostojneži z republikanskimi monarhisti par premeteno ukrenili, ker so zbobnali ljudi na premovanje, razstavo in dirko. — Ker sem že pri premovanju, naj omenim, kaj so sklenili pošteni možje, dobri gospodarji, ki niso bili deležni premij za svojo živino. Kaj torej? Sklenili so: Kadar bo še take vrste premovanje, bomo pokupili vse Kmetске liste, jih natlačili sebi v žepu, a živino bomo pognrili z njimi, kot se pokrije živina, kadar dežuje. Premija jim ne odide. — Popoldne v Žadovinku so nastopili kot govornik tudi sami g. Radić. Kaj je klatil ta mož, ni treba, da bi pisali, ker je preneumno. Lahko pa povemo, da so se mu samostojneži sami smejali in sami priznajo, da je doživel polomijo. Ko sem stal med Radićevim govorom pod odrom, sem bil prepričan, da bo nehal od sramu in bo zbežal. Logika njegovega govora je pa pod ničlo! V isti sapi je zabavljaj in udrihal čez Slovence, čez Orle, čez duhovnike, a par sekund nato jih je hvalil. Ali to znači resnost? Ali je to za voditelja naroda, kakor ga Hrvatje imenujejo, primerno? Kar hoče naj bo: Radiću in njegovim trabantom v Sloveniji ne bodo cvetele rožice. — Pucelj in Prepeluh bi bila imela lahko več upanja za svoje šanse, če bi bil ostal — videl sem zadnjič sliko — cirkus Radić v Zagrebu. Imenitno se je slišalo, ko so mu ljudje nalašč ploskali, zraven pa klicali: »Živijo šestletna republika!« — Prirediteljem pa se zahvaljujemo za zabavo!

GOSPODAR

Izvoz živine.

Prevoznina se zniža.

Pred dvema mesecema je šla k poljedelskemu ministru Miletiću deputacija naših poslancev sestojeca iz Brodarja, Smodeja in Serneca in opisala poljedelskemu ministru žalostno stanje našega poljedelstva. Zlasti so povdarjali strašen padec cen pri živini in radi tega nujno potrebo, da se dovoli vsaj carine prost izvoz naše živine v tuje države. Obenem so ministru predočili, kako visoke so cene za prevoz živine po naših železnicah, kar se posebno pozna sedaj, ko je cena živini padla, vrednost denarja pa zrastle. Minister Miletić je poslancem obljubil, da bo vse storil, da se ti dve, že tolikokrat ponavljani želji našega kmetskega prebivalstva izpolnita, in da bo v ministrskem svetu to mnenje z vso odločnostjo zastopal.

Kakor poroča sedaj časopisje, je res izvoz živine postal prost carine in je torej upati, da bo vsaj nekaj več živahnosti v živinski kupčiji in da bo torej lažje dobiti kmetu kak denar. Obenem se sliši, da bo ravno vsled porastka dinarja znižana vozina na železnici in bo tudi radi tega postala kupčija s tujimi deželami živahnjša.

Nasprotniki poskušajo tudi to izrabljati v svojo politično korist. Toda naši somišljeniki niso pozabili, kdaj se je začela izvozna carina za živino in da je bil skoro dve leti poljedelski minister v naši državi voditelj slovenskih samostojnežev g. Pucelj. Na to opozorite vsakega, ki bi hotel igrati srako s pavovim perjem.

Gospodarska obvestila

DENAR.

g Vrednost denarja dne 25. avgusta. Naš dinar je v Cürichu notiral 9,22 centimov. Plačevalo se je: 1 funt šterling 272 dinarjev, 1 dolar 55,95 Din, 1 nemška marka 13 Din, 1 švicar frank 10,85 Din, 1 avstrijski šiling 7,88 Din, 1 francoski frank 2,63 Din, 1 lira 2,10 Din, 1 češka krona 1,6 6Din, 10,000 madžar. kron 8 Din.

LETINA.

g Češplje so v nekaterih delih Slov. Štajerske letos zelo dobro obrodile. Trgovci in žganjarji ponujajo 2 Din za kilogram.

g Deževje je silno slabo vplivalo na razvoj vinske trte in grozdja. Oidij in razne druge bolezni so kar na veliko napadle grozdje, tako, da vinska letina ne bo ne kvantitativno in ne kvalitativno tako sijajna, kakor se je prerokovalo v juliju in začetku avgusta in kakor so si želeli to vinogradniki.

g Stanje posevkov v državi od 15. do 31. julija 1925. Poljedelsko mniistrstvo je izdalo uradno poročilo, iz katerega posnemamo: Splošno stanje posevkov je bilo v celi državi zelo dobro. Stanje je bilo zelo dobro (2), oziroma dobro (3) v ljubljanski

in mariborski oblasti. Žetev žita je skoraj v vsej državi zaključena. Koruza stoji odlično, v vinogradi so v začetku razvoja kazali zelo dobro; sedaj pa je deževje v juniju in v prvi polovici julija pospešilo razvoj peronospore in oidija.

ZIVINA.

Živnoredska razstava na V. Ljubljanskem velesejmu. Razstavljalec konj in goveje živine dajemo na znanje, da mora biti živina v nedeljo 6. septembra na razstavnem prostoru zadnji čas do 8. ure zjutraj. Vhod za govejo živino je spredaj pri glavnem vhodu, vhod za konje je ob strani drevoreda kakor lansko leto. Razstavni odbor bo posloval že ob 7. zjutraj na razstavišču. Živina ima ostati na določenem prostoru do 6. popoldne. Otvoritev razstave se vrši ob 9. dopoldne, ko bo že vsa živina razvrščena in razstava popolnoma urejena. — Razstavna živina dobi pri vstopu v razstavišče številko, s katero se mora odkazani ji prostor v razstavi. Razstavljalec živine dobe pri vstopu potrebne legitimacije, ki jih opravičujejo za prost vstop. — Oskrba razstavne živine je stvar prizadetih živinorejcev. Vsak razstavljalec mora san skrbeti, da imajo razstavljene živali potrebno postrežbo. Potrebno krmo mora seboj pripeljati. — Znižana vozina po železnici znaša za razstavljene živali 50 odstot. O tem so obveščena načelstva postaj, ki prihajajo tozadevno v poštev.

g Živina. Na mariborskem sejmu 25. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8—8,50 Din, poldebili voli 7—8 Din, plemenski 5,25—7 Din, biki za klanje 7,75—8,75 Din, molzne krave, debele 6,25—7,50 Din, plemenske krave 5—6 Din, krave za klobase 3,50—4,75 Din, molzne in breje krave 5,75—7 Din, mlada živina 6—8,75 Din, teleta 11,25—13,75 Din.

Transport živine v Italijo. Glavno ravnateljstvo državnih železnic je odredilo na podlagi čl. 12. mednarodne konvencije za prevoz blaga in v zvezi s čl. 43. uredbe o prevozu potnikov in blaga, da se mora v odpravljalni postaji plačati naprej do namembne postaje vozina za vse pošiljatve žive živine, ki so namenjene za Italijo.

Izvoz živine v Avstrijo. Z Dunaja poročajo, da je ukinjena prepoved uvoza živine v Avstrijo iz okrajev: Kranj, Radovljica, Kamnik in Ljubljana.

RAZNO.

g Otvoritev V. Ljubljanskega velesejma se je izvršila zelo svečano. Predsednik velesejma g. Fran Bonač je v otvoritvenem govoru poudarjal težko stanje slovenskega narodnega gospodarstva in pozival vlado in pa druge javne činitelje, da naj pomnijo, da zavisi od srečnega izida boja, ki ga bojuje slovensko gospodarstvo danes, gospodarski obstoj ene najlepših pokrajin naše države. Posebej je g. Bonač poudaril važnost kmetijske razstave na velesejmu. Minister dr. Krajač je v nagovoru poudarjal, da je Slovenija najjačja kulturna postojanka naše države in igra tudi glavno vlogo na gospodarskem polju. — Otvoritev so se udeležili številni zastopniki. Naj omenimo le zastopnike tujih držav: Českoslovaške, Italije, Francije, Avstrije, Anglije, Portugalske; veliki župan Baltič, generala Trifković in Živković,

poslanca Smodej in Serneč, predsednik Ogrin, predsednik trgov. gremijev Jelačin in mnogo višjih uradnikov. —

g Število razstavljalcev na letošnjem velesejmu. V ljubljanski velesejem bo nudil sila pestro sliko. Iz Slovenije razstavi 422 tvrdk, iz Hrvatske 54, iz Srbije 14, iz Avstrije 21, Čehoslovaške 37, Francije 6, Italije 23, Nemčije 30, Rusije 1, Švice 5, Amerike 13, Anglije 7, skupaj toraj 653 tvrdk, od teh 143 iz inozemstva.

g Savinjčane opozarjamo, da nalagajo svoj odvišen denar oziroma svoje hmeljske izkupičke le pri naših kmetijskih posojilnicah. Kdor naloži svoj denar v Celju, naj ga naloži le pri Ljudski posojilnici v Celju, poprej pri Belem volu, sedaj Cankarjeva ulica št. 4 poleg davkarije. Ljudska posojilnica v Celju je največji kmetijski združni denarni zavod. Kmetje držite se le svojih denarnih zavodov, kjer imate najvarneje naložen denar!

g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 7. septembra t. l. pri komandi vojnega okrožja v Mariboru glede dobave 120.000 kg sena in 60.000 kg slame. — Dne 9. septembra t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani za dobavo 150.000 kg sena in 80.000 kg slame. — Dne 19. septembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave jermenov in usnja; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave risalnega materiala in glede dobave razne šamotne opeke. — Dne 21. decembra t. l. pri ravnateljstvu drž. železnic v Zagrebu glede dobave hrastovih pragov.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze

A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

I. jugoslovska izdelovalnica slovenskih, nemških in kromatičnih

harmonik

za katere jamčimo 2 leti. Proti plačilu tudi zamenjamo nove za stare harmonike. Popravljamo točno in solidno. Mala popravila se izvrše takoj. Oglejte in prepričajte se v Ljubljani na VELESEJMU, v paviljonu G. št. 392.

Ob času velesejma bomo cene kar mogoče znižali.

FRANC KUCLER, izdelovatelj harmonik postaja Drenov grč pri Vrhniki, Slovenija.

Žagmajstra, z večletno prakso, specialista za rezanje bukovine, se sprejme; istotam se odda mesto LESNEMU MANIPULANTU z dobro, večletno prakso. — Ponudbe na lesno izvozno družbo DOLENC-HUDOVERNIK - JAVORNIK, Ljubljana, Beethovnova 6. 5466

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA :: Stritarjeva ulica št. 5.

Priporočava se slavnemu občinstvu pri nakupu BLAGA za OBLEKE. Največja izbira svilenih RUT in ŠERP. — Postrežba solidna ter nizke cene. Popolna oprema za neveste.

Higijska razstava na Obleka.

Ob priliki velesejma lansko leto se je priredila tudi higijska (zdravstvena) razstava, ki je pokazala, da je tak način higijske propagande zelo uspešen. Pozdravljati je zato misel, da se bo letos higijska razstava zopet vršila in to v povečanem obsegu. Cela prireditev je jako okusno zamišljena, še več kot to, pa je dejstvo, da bo gotovo radi obilice razstavnega gradiva in njegove kakovosti ter načina razvrstitve po uspehu nadkriljevala lansko. Razstava je razdeljena v oddelke, ki so urejeni po strokah zdravilstva.

Ustroj človeškega telesa nam kaže anatomski in histološki oddelek s številnimi slikami, modeli in preparati. Natančnejši ustroj posameznih delov telesa pa bo videti po drobnogledih. Nov svet se odpre našim očem, zanimiv svet poln čudes.

Matere, ki se zanimajo za prospek svojega otroka in dojenčka, se bodo mogle poučiti v oddelku za higieno dojenčka in malega deteta. Videti bodo tudi tukaj razne slike in modeli, dalje vzorci higijske in nehigijske otroške sobice in to v razkošni pa tudi v skromni opremi.

Eden najvažnejših je protialkoholni oddelek, ki skuša uplivati z raznimi številnimi podatki s preparati delov telesa, ki so poškodovani po uživanju alkohola, vzgojno na mladino kot tudi na odrasle. Tam bodo razstavljene slike s podatki, ki bodo osvetljevali škode alkoholizma. Modeli kažejo hranilno vrednost opojnih pijač v primeri z drugimi hranili.

»Skrbi za svoje telo«, je geslo oddelka za osebno higieno. Razstavno gradivo so tu lepe slike, da vsak uvidi, da je negovanje in utrjevanje telesa v današnji težki dobi nujna potreba.

V oddelku za spolne bolezni, ki je nameščen v posebnem oddelku sredi paviljona, bomo videli vso grozoto teh bolezni, uničene telesne dele, ogromno škodo v socialnem pogledu. Ogled tega oddelka je dovoljen samo odraslim.

Oddelek za ženske bolezni je tudi nameščen v posebni koji, v katero je dovoljen vstop samo odraslim. Ta oddelek je že lansko leto vzbujal veliko zanimanje, še bolj pa bo to letos, ker je gradivo obširnejše.

Naše gospodinje bi se morale dalje časa ustaviti v oddelku za živila. V jako lepih nazornih modelih je natančno razložena hranilna vrednost različnih živil glede na to, koliko vsebujejo beljakovin, maščob, ogljikovodikov in vode.

Oddelek za šolsko higieno, dalje za stanovanjsko in naselbinsko sicer ni obširen, pač pa po svojem materijalu tembolj zanimiv.

Najobširnejši je oddelek za nalezljive bolezni. Iz svetovnih kot tudi naših domačih slik, preparatov, modelov in vzorcev, je mogoče spoznati vse nalezljive bolezni,

njih vzroke, potek in obrambo zoper nje. Ravno v boju z nalezljivimi boleznimi je treba temeljitega pouka, zato se bo vsak gotovo dolgo pomudil v tem oddelku. Lesena stenska tabla kaže gibanje nalezljivih bolezni v Sloveniji v celem letošnjem letu in v poslednjem tednu.

Najlepši pa je oddelek namenjen za boj proti jetiki. Pouk o tej bolezni je najvažnejši in najpotrebnejši, saj umira v naših krajih največ ljudi na tej bolezni. Obiskovalec bo dobil v tem oddelku natančno sliko o nastajanju, razširjanju in zatiranju jetike. Tukaj naj se posebno pouči mladina, ki je tej bolezni prav posebno podvržena. Bolniki pa naj dobe tudi primeren pouk, da bodo varovali druge pred to boleznijo in sebi podaljšali življenje.

Velikega pomena je to, da se vrši higijska razstava istočasno z velesejmom. Velike množice obiskovalcev, ki jih privablja naša največja gospodarska institucija — Ljubljanski velesejem — si bodo mogle ogledati tudi to razstavo. Načela higijene, ki bi se bil sicer razširila na manjše število ljudi, bodo mogla tako prodrati med širše plasti ljudstva, kar je gotovo namen razstave.

Z veseljem pa je pozdravljati odločitev merodajnih činiteljev, ki so odredili, da se razstava po velesejmu ne bo zatvorila, pač pa bo ostala stalna kot »Higijski muzej«. Mi želimo higijski razstava popoln uspeh!

velesejmu.

Krilo s položenimi gubami in dolga (srajčna bluz. (Glej sliko!) Ta sestava krila in bluze je posebno primerna za dekleta. Za krilo je treba 1 m 70 cm modnega volnena blaga, najtrpežnejši je ševijot, ki naj bo 1 m 20 cm širok. To sta potem dve poli, zadaj sešiti Globlje (širše) gube se lahko napravijo doma. Točno je treba premeriti gube zgoraj in spodaj, jih spetiti (sheftati) in zlikati z mokro likalno cunjco. Za zelo drobne gubice (plisirano) pa so v mestu posebne trgovine s posebnimi pripravami, ki to naredi. — Če delaš krilo doma, ne pozabi na narobni strani prešiti celo širino krila, tako da prišiješ vsako gubo, s trakom (ob boku in nekoliko nižje), ki drži gube gladko skupaj, da se krilo preveč ne odpira in pri hoji preveč ne opleta. Zapenja se krilo zadaj, pokrito z gubo. V pasu obšij gube s širokim trakom, v katerega tudi lahko vpelješ elastiko. Za manjša nedorasla dekleta lahko h krilu prišiješ modrček, da jim ne leze izpod bluze. Modrček se, kakor krilo, zapenja zadaj. Spodaj lahko zarobiš krilo s klotom, če se ti zdi, da bi žnora, ki je bolj debela, ovirala pri polaganju gub.

Za dolgo bluzo, ki sega do bokov, je treba 2 m 25 cm pralnega ali volnena blaga, ki je 80 cm široko, primerno dolžino svilenega, poljubno širokega in barvanega traku, kos vezenege vstavka za vestico in 6 gumbov. Bulza je prikrojena

iz sprednjega in zadnjega dela in se oblači čez glavo. V prednjem delu se preže od vratu navzdol, kolikor je treba, da se lahko oblači. Ovratnik je navaden, rokavi dolgi z manšetami, ki se zapenjajo z gumbi. Na prednjem delu je na vsaki strani, nekako štiri prste od spodnjega roba, žepek (le za okras), ki je zapet z gumbom. Dva gumba držita tudi vogala sprednjega dela pri ovratniku, izpod katerega prihajata konca svilnatega traku za pentljo na prsih.

Zdravje.

Meta in melisa. Iz jarkov njiv in travnikov nas kliče navadna ali konjska meta, ki ni povsod v navadi za čaj, je pa porabna za kopel, ki vzame trudnost iz nog in telesa, vzame koži tudi hudi duh po potu in maščobi. Dobra je tudi za izpiranje ust in za obkladke. Zlahna meta nam pravi s svojim prijetnim vonjem, da je pomočnica v mnogih boleznih. Za maternične bolezni jo uživajo žene rade na jajcu, za omotico jo jemljejo na vinu, za bodec devajio obkladke iz zelene, sveže ali pa zmoočijo posušeno z jabolčnim kisom. Metin čaj, posebno od črne mete, pomaga za vodenico, za zaprtje vode, za zlatenico, opešane živce, želodec, udnico, glavobol, bruhanje. V prških za zobe je po par kapljice metine tinkture, pa tudi sam čaj je dober za izpiranje bolnih zob in grla. Tinktura poprove mete pomaga za želodčne in maternične krče. Treba bi bilo, da bi se posebno ženska srednjih let, kaj bolj zanimala za meto, ki jim raste vendar pred očmi, pa se le sliši tolikrat pri rožaricah vprašanje iz ust kmečkih žena: »Kaj je to?« Ali: »Kakšna pa je ta meta?«

Na Dolenjskem natresajo zelene mete na testo za potice, kar je zdravo in okusno.

Španska meta ali plavtica raste po vrtilih, pomaga za glavobol in gliste.

Vrtnarstvo.

Motovilec. Dokler ne cveto še rože, v čišlih so pri nas vijolice — je pel veliki Prešeren. Ravnotako lahko rečemo o motovilcu. Dokler imamo drugih solat na izbero, se ne menimo za motovilec. A pride zima in zgodnja pomlad takrat zraste motovilčeva veljava. Motovilec prezimi na prostem. Sejemo ga koncem avgusta na pripravljeno vrtno gredico. Pri setvi namešamo med seme drobnega peska, mivke zato, da setev ne bo pregosta. Nabiramo ga pozno v jeseni, celo zimo in zgodaj pomladi. Glede zemlje ni posebno izbirčen, raste v vsaki zemlji, a v dobri rahli je bolj nežen in sočnat. Za zimsko uporabo ga pokrijemo z listjem, še bolje je s smrekovimi vejami, zato, da pri odkidavanju snega ne ranimo nežnih listov. Najbolj priporočljive so tri vrste in sicer ruski, laški in holandski.

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & K. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

NAZNANILA

n Orlovska prireditel v Petrovčah pri Celju. Dne 8. septembra t. l. se vrši v Petrovčah pri Celju velika orlovska prireditel celjske in žalske srenje. Polovična vožnja na vseh progah drž. žel. direkcija v Ljubljani je zaprosena. Izkaznice se dobe v Celju v tajništvu SLS po 1 Din. Plakati na odseke so razposlani. Vabimo vse, da se udeležijo te naše prireditel!

Nova Štifta pri Ribnici. Na Mali Šmaren se vrši pri Novi Štifti fantovski tabor za ribniško dekanijo, na katerem bodo govori nalašč za fante in samo za fante. Med drugimi govori tudi znani govornik Fr. Terseglav. Med govori igra godba od Nove Štife. Priprani smo, da se boste fantje z velikim veseljem udeležili tega prvega fantovskega tabora. Torej: Na veselo svidenje!

n Šentpeterska orlovska srenja v Ljubljani priredi v nedeljo dne 6. septembra 1925 v D. M. v Polju prvo javno telovadbo po sledečem sporedu: ob 1. uri zbirališče pri »Šentpeterski prosveti«, ob 1. uri odhod, ob pol 2 sprejem na Studencu pri g. Kmeticu, nato sprevod čez Studence v D. M. Polje na telovadišče; točno ob pol 4 popoldne telovadni nastop na travniku za župniščem. Poleg članov in članic nastopi tudi naraščaj. Nastopi tudi šentpeterska tekmovalna vrsta. Po telovadbi je prosti zabava pri Društvenem domu. Pri celi prireditelji sodeluje domača godba. Ljubljantonom in okolčanom se nudi ta dan krasen izlet v D. M. v Polje. Narodne noče so nam nad vse dobro došla. Prireditel se vrši ob vsakem vremenu. Vabljeni so vsi od blizu in daleč. Bog živit!

n Obrtna zveza v Trzinu naznanja staršem in moštroim, da prevzema posredovanje dela za vajence in pomočnike. Starši posebno delavskih in kmetijskih slojev, kateri želijo dati svojega sina učiti rokodelstva in ne najdejo primerne moštra, naj se prijavijo pri tajniku obrtne zveze g. I. Valjaver, kraj. moštru v Trzinu. Ravnotako prosimo vse moštro, kateri potrebujejo vajenca ali pomočnika, da se obrnejo na zgoraj omenjeni naslov. Posredovanje se vrši sporazumno z obrtno zvezo v Ljubljani. Obrtna zveza je pripravljena radevolje in brezplačno dati tozadevna pojasnila.

n Slavnostna otvoritev »Doma na Krvavec SPD se vrši v nedeljo dne 6. septembra t. l. Ob pol 12. uri sv. maša na prostem, po maši slovesno blagoslovljenje Doma. Sodeluje pevski zbor »Citalnica« in delni salonski orkester iz Kranja, tipografsko pevsko društvo »Grafikat« iz Ljubljane ter celokupna godba iz Domžal. Slede slavnostni govori, nato otvoritev in ogled planinskega Doma. Za jed in pijačo bo poskrbljeno v paviljonih na prostem. Nikdo naj ne zamudi pohititi ta dan na 1700 m visoko planino, kamor je lnhak pristop in najlepši pogled na vse gorsko verigo, ki obdaja lepo našo Slovenijo.

n V Ratečah pri Škofji Loki uprizarimo 6. in 8. septembra obakrat ob 8 popoldne dramo v šestih slikah: »Za pravdo in sree«. Med odmori pa nastopi prvič domači tamburaški zbor s sviranjem narodnih pesmi.

n V Komendi bo v nedeljo, Marijinega imena, 13. sept. slovesna zahvalna božja služba ob 10 za nove bronaste zvonove, razstavljeni na velesojmu.

n Ziri. Srečkanje efektne loterije v korist župne cerkve v Zirih se bo vršilo 19. marca prihodnje leto.

n Sestanek članov društva »Slovenskih absolutov kmetijskih šol se vrši v soboto dne 5. t. m. ob 10 dop. v gostilni pri Novem svetu (Prešernova soba) na Gosposvetski cesti. Razpravljalo se bo o najvažnejših društvenih zadevah; zlasti o eventualnem razidu društva ter pristopu k društvu Kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. Prosimo točne in sigurne udeležbe.

Javna zahvala. Vsem, ki so nam pomagali o priliki požara, zlasti še posebno darovalcem lesa in požarni brambi, ki je s svojo spretnostjo pripomogla, da nam ni zgorela cela domačija, kdilčemo Bog plačati! — Franc Oesen, Dol.

n Vse fante mornarje, ki so služili pri vojni mornarici od 2. in 3. bataljona, vabimo 8. septembra na naš divni Bled, da se malo pomenimo in poveselimo, ako vam je mogoče priti. Tovaršje Blejce pa prosiva za preskrbo čolnov. — Franc Janša, bivši mor. I. kl. art., sedaj Hotemože p. Kranju; Matej Galjot, mor. I. kl., ločaja, sodaj Sp. Brnik p. Cerklje.

n Dolsko. Kdor se hoče pošteno nasmejati, naj pride v nedeljo 6. septembra popoldne v društveno dvorano pri sv. Heleni, kjer vprizori tukajšnje gasilno društvo dve mični igri.

Orlovski odsek v Borovnici priredi v torek, dne 8. septembra, na Malega Šmarna dan, javno telovadbo na dvorišču Društvenega doma. Po telovadbi prosti zabava z bogatim srečolovom, šaljivo pošto itd. Začetek popoldne po litanijah. Vabimo vse okoliške odseke in prijatelje orlovstva k obilni udeležbi.

Svarilo. Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila moja žena Rezika Kožlakar, in svarim vsakogar, ki bi ji posodil. — Ant. Kožlakar, Buč pri Tuhinju.

Naznanilo.

Podpisana tvrdka, nahajajoča se v Ljubljani, Mestni trg št. 18 — že nad 30 let, naznanja vsem svojim častitim odjemalcem, da se zaradi prodaje hiše PRESELI koncem avgusta t. l. v novo urejene prostore

Wolfova ulica 5

prejšnja trgovina Anton Krejči, vogal Zvezde

Tem povodom se tvrdka vsem dose-danjim p. n. odjemalcem najtopleje zahvaljuje za dosedanjo vsestransko naklonjenost in jih prosi, da ji ostanejo tudi na novem prostoru zvesti, zagotavljajoč jim točno in solidno postrzebo s prvostnim, trepežnim blagom, priznano najboljših tovarn, po zmernih in solidnih cenah. Zlasti pa opozarja na veliko izbiro volne, svile, bombaža za vsa ročna dela. - D. M. C prej vse vrst, potrebščine za krojače in šivilje, dalje rokavice, nogavice vseh vrst in velikosti, moško in žensko trikot-perilo, kravate, otroške nogavice, kapice, jopice, vseh vrst gumba, galanterije itd. Velika izbira vezenin, ženskih roč. del, vsakovrstnih čipk, glavnikov itd.

Predtiskarija ročnih del z veliko izbiro vzorcev vseh tehnik vezenja. Predtiskanje in vezenje monogramov vseh vrst, lastno strokovno risanje napisov na zastave, trakove itd.

Del tvrdke ostane do konca t. l. še v starem prostoru na Mestnem trgu št. 18. Ustanovljeno leta 1887.

Velespoštovanjem:

F. Meršol nasl. b. Avčin & St. Gerlovič.

Excella

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana, Palača Ljubljanske kreditne banke

Najboljša kolesa najceneje.

Vsakovrstne dele in opremo.

Dr. Ivan Pregelj.

Božji mlini.

»Torej,« je dejal vedro otrok, »kaj je treba torej drugega, kakor da počakate do smrti, pa jo boste videli. In tudi Vašo ženo boste videli.« V umetniku se je nenadno odprla težka srčna rana. Od bolesti je zaškripal z zobmi. Zaradi otroka pa se je koj pomiril.

»Praviš, da jo bom videl,« je dejal. »Po smrti Glej, mali, pa se jočeš zaradi mene, ker nočem živeti in bi že rad našel smrt.«

»Gospod,« je vzkliknil deček otroško, »saj ne vidite; kako boste našli smrt? Ona pač, ona Vas bo že našla, kadar bo sama hotela. Kaj takega pa misliti, kar Vi mislite, je greh. Ali še ne veste tega, ljubi gospod?«

»Srečni otrok!« je vzdihnil umetnik. —

»Greh je,« se je razživel deček, »le verujte mi. Pa še strašen. Največji. Greh proti svetemu Duhu. Ali še zdaj ne razumete, da sem zato moral jokati? Povejte, ljubi gospod!«

»Srečno dete,« je znova vzdihnil umetnik in pogladil ljubeče nedolžno otrokovo teme. Potem je vprašal:

»Edvard! Pa mi zdaj povej, kako da si ti oslepel.«

»Oh,« je odvrnil nekako zrelo in vsakdanje nevoljno deček, »ta neroda. Naša dekla me je oblila s stopljenim maslom. Seveda, malo sem bil pa sam kriv, ker sem se pripodil vanjo. Zdaj pa imam.«

»Sirotek,« je dejal umetnik, »to so te morali strašno opeči. Ali je hudo bolelo?«

»Je, pa saj sem prestal,« je dejal deček. Tiho je povedal to:

»Najbolj hudo je, ker je mama umrla zaradi mene, od žalosti. Zato pa sanjam vsako noč o njej. Pride k meni in se pogovarjava.«

»Da se pogovarjata?«

»Kakor jaz in Vi zdaj, ljubi gospod. Strašno je lepo.«

Umetnik ni odgovoril. A tem več je občutil. Nekaj se je bilo kakor zmeščalo v njegovem osrčju. Nekaj sladko bridkega mu je sillilo v grlo in prazne očesnice. Bila je prva, težka solza, a goro gorja je odplaknila z duše...

Mali Edvard in slepi slikar sta postala nerazdružena prijatelja. In nekega dne se je čudno posvetilo v umetnikovi duši. Spomnil se je ure, ko je bral, da izdere človekovo oko, ki te je pohujšalo in je iz teh besed zamislil sliko, ki mu je ustvarila bogastvo in slavo. Ko pa je še mislil, je spoznal, kaj je storil, ko je zatajil pravi smisel slike — Kristusa — Boga... In tudi rajne matere se je spomnil. Zakaj v njegovi duši se je daniilo... Bila je to njegova druga krivda. Bog, mati in on so vedeli zanjo...

V. Slepi vidijo...

Vročega poletnega dne je bilo videti, kako gresta urno, ne da bi se kaj ozirala na živo množico sprehajajočih se ljudi, dva moža po ulici, ki zavije iz mesta proti bolniškimi paviljonom. Eden je bil posvetnjak, v vsakem koraku dostojanstveno gosposki, drugi preprost menih, starček s sivimi lasmi in rjavim slamnikom. Marsikdo se je ozrl strmeč za čudno dvojico. Ko sta prispela muzejski direktor in oče Romuald do bolnišnice, sta vstopila in se zglasila pri vratarju. Povprašala sta po slepem umetniku. Povedal jima je za oddelek, kjer so slepi in se obrnil drugim obiskovalcem. Nevoljno je mrmral direktor:

»Tako odgovori, samo da se človeka znebi. To sam vem, kje je paviljon za slepce, saj sem bil že tam. Pa je tako, da bova v paviljonu iskala, pa gotovo

tam ne bo in bova ves vrt pretaknila in ga še ne bo najti, če slučajno ne zadeneva obenj. Nimajo občanka taki mladi ljudje. Četudi naju pričakuje, le verujte mi, oče Romuald, da bo tako. Pa ta vratar, ta nevljudni človek! Jaz bi jih naučil olike, te telebane.«

»Potrpiva, bova že našla,« je odvrnil pohlevno oče Romuald. Stopila sta v oddelek za slepe, potrkala na vrata pri slikarjevi sobi in jo res našla prazno.

»Ali nisem vedel?« je dejal direktor. Prišla je mimo usmiljenka in dejala ponižno:

»Gospod je gotovo na vrtu pri čebelnjaku. Tam je najrajši.«

»Hvala, sestra,« je dejal ravnatelj. Oče Romuald pa je vprašal redovnico: »Častita sestra, ali bi povedali, kako mu je?«

Sestra se je nekam začudila, kakor da ne razume, kaj hoče redovnik vedeti. Potem je rekla:

»Kako mu je? Slep je vendar, nesrečnež. Pa saj si je sam kriv in najnesrečnejši ni med našimi slepci. Bogat je, drugi pa so siromaki, da se Bogu usmili.«

»Vem,« je odvrnil redovnik, »pa sem vprašal, kako se počuti, kako prenaša svoje gorje, ali je vdan v božjo voljo, ali me razumete, častita?«

»Seveda razumem,« je odvrnila redovnica z medlim nasmehom. »Zdaj je miren. Sprva je pa obupaval in paziti smo morali nanj, da si ni zopet segel po življenju. Veste, pa to se nam večkrat zgodi in smo navajeni. Zlasti gosposki ljudje so tako cagljivi. Kmetiški in delavski niso.«

Sestro so poklicali nekam, direktor in redovnik sta šla svojo pot. Šla sta po peščenih polih mimo senčnih nasadov in klopi, kjer so posedali vse starosti bolniki v svojih ohlapnih bolniških plaščih in copatah. Povprašati sta morala za čebelnjak, preden sta ga zagledala. Tedaj pa sta videla že od daleč moža, ki sta ga iskala. Z malim Edvardom je sedel ob čebelah. Oba sta se družno učila brati iz luknjaste pisave za slepce. Ljubko se je otrok naslanjal na moža, sloneč mu na kolenu. Bila je ganljiva slika, kakor da uči oče sina. Direktor in oče Romuald sta nehote obstala. Čula sta, kako je bral zdaj umetnik, zdaj otrok:

»In ko je Jezus od ondod šel, sta dva slepca za njim šla, sta vpila in rekla: Sin Davidov, usmili se naju...«

»In Jezus jima reče: Verujta, da vama to morem storiti? Ona mu rečeta: »Verujeva, Gospod!«

»Tedaj se je njunih oči dotaknil rekoč: Po va-jini veri se vama zgodi.« Silno ganotje je obšlo očeta Romualda. Lastna slika mu je oživela v spomin.

»Ko bi sveta Mati to videla,« je dejal sam zase. »Stopiva bliže,« je rekel direktor.

Mali Edvard je prestal brati in se ozrl v smer, odkoder je čul stopinje.

»Ljubi gospod,« je dejal, »nekdo naju išče. To je gotovo gospod direktor.«

Slikar se je dvignil.

»Dva sta,« je vedel otrok, »drugi je gotovo tisti menih, ki slika. Njegove sandale slišim.« Tedaj pa sta stala pred slepima že oba obiskovalca in pozdravila glasno. Z bridki nasmehom se je poklonil slepi umetnik. Rahla rdečica mu je zalila lice.

»Oče Romuald,« je dejal, »vesel sem, da vas poznam; hvala Vam za obisk. Ne veste, kako mi je to všeč.«

»O, gospod umetnik,« je vzkliknil toplo redovnik. Ganotje mu je vzelo besedo. Lep stasit je stal pred njim mlad človek, ki mu je bilo gorje že gosto pobelilo brado in lase. Dvoje sinjih, narejenih oči iz stekla je srepro gledalo iz njegovih očesnic. Vsako toliko časa je zadehtela možu žilica ob sencih. »Zadnja njegova nečimurnost,« je pomislil z bridkim usmiljenjem oče Romuald.

Razno.

Koliko cigaret se pokadi na svetu. Največ jih pokadijo Amerikanci. Na vsakega jih pride na leto 628, pa moramo pomisliti, da so vsi tudi otroci in ženske, ki večinoma ne kadijo. Nato pridejo Nemci s 599 cigaretami in Belgijci s 513. Potem v dolgi razdalji Italijani z 284 in Francozi z 249 cigaretami. — Najmanj kadijo cigarete na Švedskem, 184 na osebo na leto.

Psi demonstrirajo. V mestu Breslau na Nemškem so vpeljali zelo visok davek na pse. Nato so pripeljali lastniki 5000 psov na vrvice pred mestno hišo v znak protesta proti previsokemu odmerjenemu davku, in so marširali z njimi mimo. Na vratu so nosili psi lepake z zbadljivimi opombami na modrost mestnih očetov. Na veliko veselje pričujočega občinstva so začeli vsi psi naenkrat lajati.

Prijetnosti življenja v Afriki. Žena angleškega uradnika v Afriki je vadila na igrišču neko igro, pa dva psa sta bila pri njej. Naenkrat skoči na igrišče leopard in se takoj loti psov. Brez orožja jima hrabra ženska takoj na pomoč, a tedaj napade leopard tudi njo. Šele hitra pomoč drugih igravcev jo je rešila.

Srečni nočni čuvaj. V angleškem mestu Leicester je bil nočni čuvaj Saddington, reven kot cerkvena miš. Bral je v časopisu, da se iščejo dediči po nekem v Avstraliji umrlem Saddingtonu. Jel je vprašat in je zvedel, da je to njegov stric in da je on edini njegov sorodnik in torej tudi edini dedič. Podedoval je v našem denarju 13 milijonov 750.000 Din ali 55 milijonov kron.

Odkritosrečni kralj. Podelitev bronaste hrabrostne kolajne velja v Italiji za največje odlikovanje. Na predlog vojnih udeležencev so ob priliki 25letnice kraljevega vladanja podelila italijanska vlada tako kolajno tudi kralju. Kralj je pa odklanje odklonil in je rekel, da ga ne zasluži.

Procesija v Berlinu. Od Lutrovih dni do danes ni bilo v Berlinu katoliške procesije. Letos ob Svetem Rešnjem Telesu je pa šla in nihče se ni niti najmanje obregnil nanjo. Berlin je štirimilijonsko večinoma protestantsko mesto, občino imajo v rokah socialisti. Ob zelo zglednem obnašanju berlinskega prebivalstva naj bi se učili naši suroveži, ki jim ni nobena stvar sveta.

Pranje brez truda !

Vedno lepe in bele roke - nikakega odrgnjenja - nobenih bolečin v križu - nikakih razpoklin.

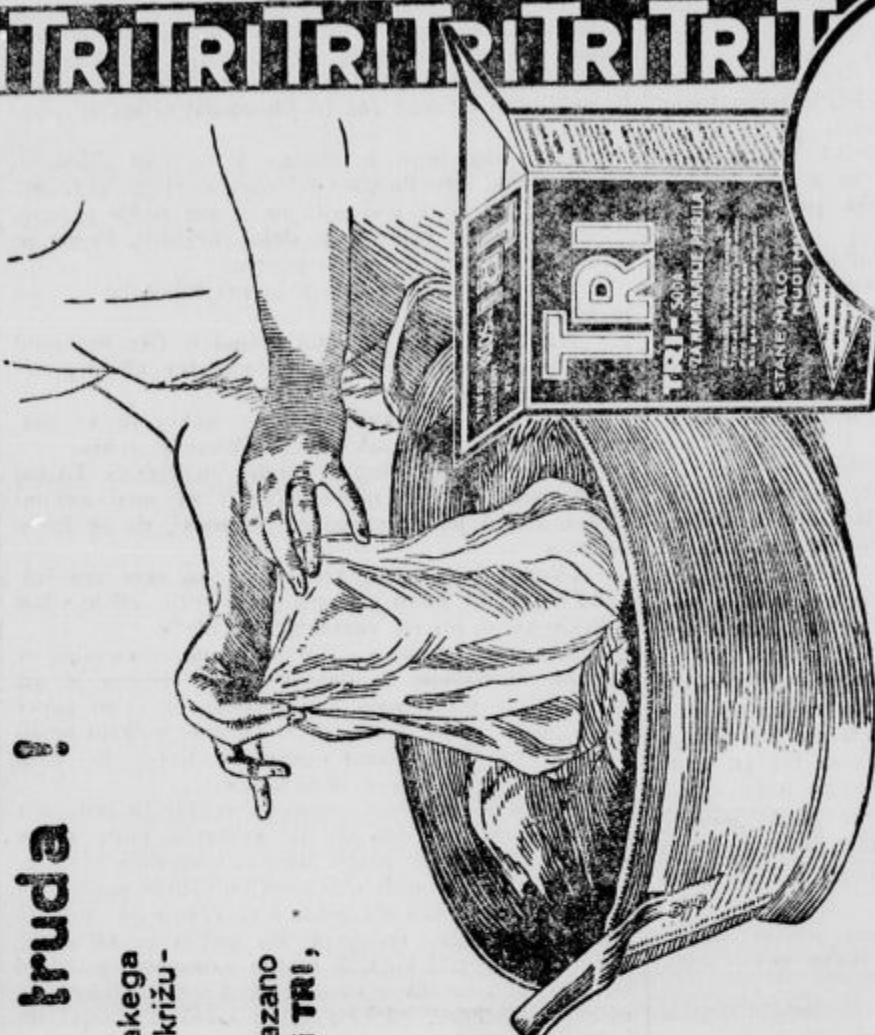
ZADOSTUJE, če namočiš umazano PERILO ZVEČER v raztopini TRI, da je najdeš zjutraj:

čisto
prijetno dišeče
belo

TRI

TRI-SODA za namakanje perila, odstranjuje umazanijo - pere sama - beli pa ne razjeda. STANE MALO - NUDI MNOGO!

TRI za namakanje **Zlatorog** terpentinsvo milo za pranje

Ia. Amerika

se imenuje lina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trikratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Posestvo naprodaj. Posestvo, v katerem je bil pred nekaj leti mlin, dalje hlev in kozolec, njive, travnik in gozd, SE PRODA okoli 10. septembra. — Več se poizve pri Jožetu KOSU, Spodnje Tepe št. 19 — Polšnik, pošta Sava. 5734

Posestvo nad 9 oralov njiv in travnikov, v lepem, rodov. kraju, blizu cerkve in ceste, naprodaj. Redi se 4 govedi. Cena po dogovoru - Več pove: Jan. Novak, Sv. Lenart n. Laškim, pošta Laško. (Znamka za odgovor.)

Vrvarsko blago iz najboljše konoplje lastnega izdelka, kakor: štrange, uzda, vrvi, motvoz, gurte za mline in pogon, vreče za stiskanje medu in voska imam stalno v zalogi. Vzamem v delo vsako množino prediva in izgotovim iz istega vsakovrstno vrvarsko blago po najnižji ceni. — A. ŠINKOVEC starejši, vrvarna — Kranj 5655

Pri nakupu **mafnuakturnega blaga** na debelo in na drobno se obračajte le u **Oblačilnico v Ljubljani** Miklošičeva cesta 7. Postreženi boste s prvovrst. blagom po nizki cen

Hišica z 2 sobama, pri farni cerkvi Čemšeniku, ugod. za čevljar. ali krojača, za 3½ tisoč Din naprodaj. Več v trgov. Verbole, Medija-Lzlake.

Polhove kože

in vse vrste divjačine **KUPUJE**

L. ROT, krznar

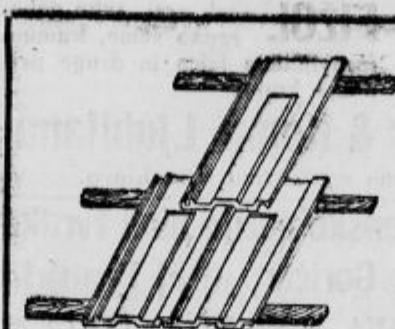
LJUBLJANA, Gradišče štev. 7.

Odprodaja!

Radi preselitve odprodajamo vso zalogo manufakturnega blaga, galanterije in usnja po globoko znižanih cenah. — Ne zamudite ugodne prilike!

»Danica« — **Majzelj & Rajšelj**

LJUBLJANA — Turjaški trg štev. 1.

Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

prejo VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu hudičo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema za rezama, kakor tudi bobrovec (biber) in

— **zidno opeko** —

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Vajenca za krojaško obrt sprejme takoj
Ant. Vrhovec, krojač, Dravlje 60.

Naznanilo.

Odvetnik dr. IGO ŠILAR

naznanja vljudno, da je s 1. septembrom t. l. odprl v KLANJU, »hotel Stara pošta« svojo odvetniško pisarno.

Manufaktura A. KRISPER

LJUBLJANA — Rožna ulica štev. 19 — tovarna
VATE in KOVTROV razpošilja po pošti po povzetju ŠIVANE ODEJE po 190, 220, 240 in 280 dinarjev. 5604

200 stebrov tesanih, 2-50 m dolgih, 15x15, iz hrastovega ali kostanjevega lesa, rabi sportni klub »Trata« za napravo ograje sportnega prostora. — Ponudbe na: Janko Gajšlec, trgovec, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 2.

Posetniki velesejma! Oglejte si veliko zalogo vsakovrstnih poljedelskih strojev, orodja in strojev za rokodelce ter vsega v železninsko stroko spadajočega blaga pri

SCHNEIDER & VEROVŠEK

Dunajska cesta štev. 16.

Nizke cene.

Izginji, zaman se trudiš!
Še danes zaplešem s to dražestno gospodično kljub svojim krčnim žilam, zakaj jaz nosim

ANTIVARIX

Obeza ANTIVARIX je patentovana, zdravniška iznajdba in jamstvo vsem, ki trpe na krčnih žilah in so zaradi tega ogroženi po opasnih posledicah: nenadni smrti, bolečinah, vnetjužil, ekcemih, gnopenjih, čirih itd. Takojšnja delazmožnost zagamčena. Ležanje v po-

stelji nepotrebno. Naročite si takoj ANTIVARIX. Priti je osebno

ge. M. Bardlove, spec. par. v Ljubljani, Stritarjeva ulica
(nasproti magistrata)

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vojno iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z **neomejenim** jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 260 milijonov kron.

Najpopolnejši
STOEBER
šivalni stroji

za šivilje, krojače
in čevljarje ter za
vsek dom.

Praden si nabavite
stroji, ogledite si to
izrednosti pri trdki

L. Baraga,
Ljubljana
Selenburg. ul. 6/1.
Brezplačen pouk.
15 letno jamstvo.

FIZOL vseh vrst, suhe gobe,
repno seme, kumno,
mravljična jajca in druge pri-
delke kupuje

Sever & Komp. Ljubljana.

Ceno sporočamo na zahtevo.

**Za jesensko sezijo nudi trdka
F. in I. Goričar, »Pri Ivanki«**

LJUBLJANA — SV. PETRA CESTA 29

veliko izbiro novega blaga, kakor: sukno za moške
obleke in površnike, velour in pliš za damske
plašče, volneno za kostume, razne barhente v
krasnih novih vzorcih kakor tudi vsakovrstno ko-
tenino že od 10 Din naprej. Ravno kar doše svile-
ne rute in šerpe. Velikansko izbiro pletenih vol-
nenih jopic za moške, ženske in otroke. Izgotov-
ljeno moško in žensko perilo, oblečke, predpas-
nike, velike in otroške (pri nas vedno najlepše
narejene). Opozorjamo cenj. občinstvo, da pazi
na naš naslov: SV. PETRA CESTA 29, ker le tu
se nahaja prava trgovina »PRI IVANKI«, kjer se
prodaja rajše z manjšim pa gostejšim dobičkom.

Gonilna jermena

prvovrstne in neprekosljive trpežnosti ter prima
VOSEK za mazanje jermenov, nudi po najnižji
konkurenčni ceni trdka

ČADEŽ & BRCAR — LJUBLJANA
Kolodvorska ul. 35. — Zahtevajte cenik in vzorce!

PO ZELO ZNIZANIH DNEVNIH CENAH

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago
za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče
potrebščine, nadalje vseh vrst galanterijo kakor
tudi specerijsko blago in železnino pri

R. Rutnerja nasl., Vrhnika

Na zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, ka-
terim dajem popust. - Postrežba točna in solidna.

Kupujejo se suhe gobe

vedno in v vsaki množini ter plačujejo najbolje,
kakor tudi kumno, janež, fižol itd. — Trg. firma:
J. KUŠLAN, trg. z dežel. pridelki, Kranj, Gorenj.

Najboljši
šivalni stroj je edino le
Josip Petelinc-a

znamke
Gritzner in Adler
za rodbino, obrt in industrijo
Ljubljana blizu Praternevega
spomenika, ob vozi
Pouk v vezanju brezplačen. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
Na veliko Telefon 913 Na malo

Prodam posestvo

na katerem se redi dvoje govedi. Gospodarsko
poslopje v dobrem stanju. Zraven hize obširen
saddonosni vrt, dve njivi in gozd. Cena nizka. Kje,
pove Ivan Pintar, Mošnje št. 33, p. Radovljica.

Polhove in druge kože kupuje skozi celo leto
D. Zdravič. Ljubljana, Florjanska 9.

29. avgust — 8. septemb. 1925

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja

V. LJUBLJANSKI

mednarodni vzorčni velesejem

NAJSTAREJŠA IN NAJBOLJ OBISKANA
GOSPODARSKA RAZSTAVA JUGOSLAVIJE

OSREDOTOČENJE KUPCEV IN PRODUCENTOV.

Na Ljubljanskem velesejnu razstavijo samo
prvovrstna podjetja. — Kvaliteta blaga priznana
najboljša, cene brez konkurenčne. Obiskovalci
imajo 50% pop. na železnicah. Legitimačija, ki
stane 50 Din, se dobi v bankah in drugih denarnih
zavodih, pri Aloma Company, Tourist-Office in
objavljenih razprodajalcih na deželi. Ugodna in
cena prilika za obisk svetovno-znanih prirodnih
lepot Slovenije (Bled, letna rezidenca Nj. Vel. kra-
lja.) Tehnične novosti. — ŠPORTNA RAZSTAVA.
HIGIJENSKA RAZSTAVA — RAZSTAVA
PLEMENSKE ŠIVINE.

Samo Ljubljanski velesej Vas bo popolno-
ma zadovoljil! :- Stanovanja preskrbljena.

Odeje flanelaste
trpežne-tiger 55 Din, močne
rožaste 110 Din, fine angle-
ške karo 100 Din, krasne
»Jacquard« vzorčaste 140 D,
močne šivane kambrik ode-
je 170 Din, rdeče 195 Din,
klotaste z molino podlago
265 Din, klotasto a klotasto
podlago 225 D, močne konj-
ske odeje 148 Din, bolj fine
208 Din, flanel čaršave 69 D
razpošilja veletrgovina R.
Sterneckl, Celje, št. 19,
Ilustr. cenik a čez 1000 zil-
kami se pošlje vsakemu za-
stojni, vzorci od sukna, kam-
garna in razne manuf. robe pa samo 5 dni na
ogled. Kdor pride z vlakom kupovat, dobi nakupu
prim. povrnitev vožnje. Kar ne ugaja in ni odrez-
no, se zamenja ali vrne denar. Naročila čez 500 D.
poštne prosto. — — Trgovci engross cene.

Škodove zavode

zastopstvo za Slovenijo

Selenburgova ul. 7

Poset inženirja je brezplačno na
razpolago.

IVAN JAK in sin

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna
konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v
Lincu. - Ustanovljena leta 1867. - Vezenje po-
učuje brezplačno. Posamezni deli koles in šival-
strojev. - 10 letna garancija. — Pisalne stroje
»ADLER« in »URANIA«. Kolesa iz prvih tovarn
»Dürkopp«, »Styria«, »Waffenrad« in »Kaysers«.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10 Brzjav.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vls à vls hotela »Union«).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu
št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene šrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje
tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktne zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.